

Výroční zpráva 2021

Vlastivědného muzea a Galerie T. F. Šimona v Železnici



Zřizovatel: Město Železnice
Náměstí Svobody 1
507 13 Železnice

IČ: 00 27 24 26
Tel.: starostka +420 493 520 085
E-mail: mu@zeleznice.net

Adresa muzea: Vlastivědné muzeum
Železnice
Muzejní 181
507 13 Železnice

Tel.: +420 732 836 309
E-mail: muzeum@zeleznice.net
Web: muzeumzeleznice.webk.cz



Otevírací doba muzea a galerie pro veřejnost:

První okruh komentované prohlídky:

Představí návštěvníkům interiér chalupy a život našich předků, expozici Pěstování a zpracování lnu a vlny. Prohlídku expozic v hlavní budově muzea - Kupecký krám, Školní třída konec 19. počátek 20. století, Paleontologie, Archeologie, Akad. malíř František Zikmund, Akad. malíř Věnceslav Černý, malíř Antonín Chmelík, Akad. malíř Tavík František Šimon, Lidové bydlení, Cechy v Železnici, Bitva 1866.

Z důvodu sanace budovy muzea a následné rekonstrukce expozic v jižním traktu, je tento okruh omezen. Náhradou je ukázka předení a tkaní i v tomto okruhu.

Druhý okruh komentované prohlídky:

S edukačním záměrem. Začíná ukázkou pěstování a zpracování lnu v přístavbě roubené chalupy, po té se přechází do interiéru chalupy, kde se pokračuje v ukázce zpracování lněné příze a vlny na kolovrátku a tkaní na tkalcovském stavu. Po této ukázce následuje kvíz, přiřazování vzorků přízí k jejich původci. Vyprávění o životě tkalců v Železnici.

Pro základní školy jsou připraveny dva edukační programy. V expozici Archeologie – Od pravěku po vrcholný středověk na Železnicku (otevřeno nově od prosince), v roubené chalupě – Život našich předků, Pěstování a zpracování lnu a vlny, řemesla na Železnicku.

Obsah:

1. Charakteristika a poslání instituce	
- historie a současnost.....	4
2. Sbírkotvorná činnost	
- geologická	5
- archeologická.....	5
- historická	5
- etnografická	6
- numizmatická	6
- výtvarné umění	6
- písemnosti a tisky	6
3. Výstavní a edukační činnost	
- stálé expozice	7
- výstavy	11
- akce	11
- Besedy a koncerty	12
4. Prezentační a publikační činnost	13
5. Ekonomická část	15
6. Evidence	16
7. Ochrana sbírek a konzervování	17
8. Závěr	18

I. Charakteristika a poslání instituce

Vlastivědné muzeum v Železnici svým charakterem naplňuje literu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy. Muzeum získává, shromažďuje, trvale uchovává, eviduje a zpracovává sbírky muzejní povahy. V současné době muzejní sbírkový fond obsahuje v geologické, archeologické, historické, numizmatické, výtvarného umění a písemností podsbírkách více než 8 000 sbírkových předmětů. Sbirka je zaměřena hlavně na regionální oblast, ale část sbírkových předmětů se týká i celé České republiky. Od 19. července 2019 je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod evidenčním číslem RSZ/019-02-21/445019. Hlavním posláním muzea je sbírkotvorná činnost, péče o sbírky a hlavně jejich prezentace. Instituce má funkci vzdělávací, zprostředkovává veřejnosti informace a poznatky z historie regionu.

Většina předmětů je vystavena v 11 stálých expozicích, předměty uložené v depozitáři a archívu se občas prezentují na našich výstavách. Několik předmětů (dva obrazy a troje vrata) jsou zapůjčeny do Věznice Valdice (vystaveny jsou v kostele kláštera Nanebevzetí Panny Marie). Obraz od malíře Františka Bílka z roku 1940 – Pohled na Železnici, je zapůjčen na radnici.

Sbirka je dokladem života obyvatel v regionu města Železnice a okolí. Je v ní zastoupena existence místních šesti řemeslných cechů, běžného života lidí, tvorba místních i krátce zde pobývajících umělců (malířů, grafiků, řezbářů, sochařů atd.), předměty dokládající existenci zdejších spolků – hasičů, Sokola, ochotnická divadla Vojan a Podhořan, Spolek vojenských vysloužilců, Spolek živnostníků, Občanská beseda atd. Součástí sbírky jsou předměty z bitvy 1866, I. a II. sv. války. Archeologické nálezy mapující období od prvního osídlení Železnicka (neolit) po 17. století. Geologická část mapuje zdejší region, který je jeden z paleontologicky nejbohatší lokalitou křídového stáří v České republice.

Muzeum se nachází v empírovém památkově chráněném domě (28164/6-5413), postaveném v roce 1816 se zachovaným původním kupeckým krámkem. Další budovou muzea je památkově chráněná roubená chalupa (17673/6-1449).

Hodnotná stavba lidové architektury z počátku 19. století. Doklad podoby starší zástavby města.

Součástí Vlastivědného muzea je Galerie T. F. Šimona, kde jsou pravidelně obměňovány výstavy místních i mimo regionálních, ale i zahraničních umělců. Pravidelně je doplňují četné doprovodné programy, přednášky, besedy, koncerty nebo další oblíbené akce pro veřejnost, k nimž patří Muzejní den, vánoční zastavení v muzeu. Stejně tak Zahájení adventu v Železnici nyní již po jedenácté společně se základní školou v Železnici a knihovnou, dále pořádáme spolu s místní kavárnou Festival Triangl a Masopust v Železnici. Pro děti oblíbené tvořivé kurzy nebo pochod s Železňáčkem.

Historie a současnost

Sbirka se začala utvářet od roku 1917, kdy vznikl Muzejní spolek pro Železnici a okolí. Sbirku tvoří převážně předměty, darované od místních občanů, různými sběry nebo archeologickými průzkumy. Hlavně po dobu let od počátku založení muzea 1917 po 50. léta. Od roku 1955 se muzeum dostává pod správu MNV v Železnici. V letech 1972-1973 přechází železnické muzeum pod správu Okresního muzea v Jičíně jako jeho pobočka. O pár let později se opět vrací pod správu MNV v Železnici. Od roku 1990 sbírka a obě památkově chráněné budovy muzea spadají do vlastnictví města Železnice. Po celou dobu existence muzea je sbírka prezentována jako regionální, dokumentuje místní dějiny. Od roku 1982 se sbírky prezentují v samostatných expozicích a postupně expozice přibývají. V roce 2000 byly vytvořeny 4 nové expozice v zadním traktu muzea s pavlačí. V roce 2015 expozice Paleontologie a mineralogie, 2017 expozice Školní třída z konce 19. a počátku 20. století. Po rekonstrukci roubené chalupy v roce 2018, byl její interiér nově přebudován. V zadní části chalupy vznikla další expozice Zpracování lnu a vlny. V roce 2020 s výpomocí archeoložky PhDr. Evy Ulrychové vznikla nová expozice Archeologie. Také za finanční podpory Královéhradeckého kraje na koupi nových vitrín pro důstojné vystavení archeologických exponátů. Letos jsme započali s přípravou na staronovou expozici Cechy v Železnici.

II. Sbírkotvorná činnost

Vlastivědné muzeum spravuje „Regionální sbírku Železnicka“ zapsanou v Centrální evidenci sbírek pod evidenčním číslem RSZ/019-02-21/445019 dělenou do 7 podsbírek:

1. Geologická – paleontologie, mineralogie, geologie
2. Archeologická – archeologie
3. Historická – historie válek, cechy, divadlo, spolky
4. Etnografická
5. Numizmatická
6. Výtvarné umění
7. Písemnosti a tisky

1. 1. Geologická – paleontologie, mineralogie, geologie

Okolí Železnice patří ke geologicky velmi zajímavým oblastem. Stýkají se zde dva paleontologicky velmi bohaté sedimentární celky – starší, svrchnokarbonský (stupeň pennsylvan – ca 320 mil. let) a mladší, svrchnokřídový (svrchní turon – ca 89 mil. let). V sedimentech, které vznikaly v oblastech mělkých průtočných jezer, se zachovala jak flóra, tak i fauna. Zachovány jsou také čeřiny, bahenní praskliny, odtokové rýhy nebo otisky dešťových kapek.

Uložení mělkého křídového moře (součást české křídové pánve) vystupují na několika místech v okolí Železnice – Zámezí, na Těšině a slavnou lokalitou byl i obecní lom Na Váze. Mezi nejvýznamnější patří velké loděnky a gigantičtí amoniti (až 1 m v průměru), bohatá společenstva mlžů a plžů, ježovek, mořských červů, atd. Jedná se o jedny z paleontologicky nejbohatších lokalit křídového stáří v České republice.

Geologickou pestrost Železnicka ještě zvýrazňují vulkanické horniny a tělesa permského (ca 290 mil. let) a třetihorního (miocenního . ca 17 mil. let) stáří. Zejména permské bazalty obsahují bohaté partie s geodami achátů, chalcedonů, polohy jaspisů, ametystů, křišťálů a další minerály. Pozoruhodné jsou i nálezy českých granátů v oblasti Bradlecké Lhoty.

Kromě cenných a velmi zajímavých sběrů z bezprostředního okolí Železnice, jsou ve sbírce pozoruhodné kolekce zkamenělin z oblasti jižní a východní Moravy.

Sbírka je budována od 1. poloviny 20. století do současnosti. Nyní obsahuje něco přes 250 kusů.

Většina předmětů je vystavena ve stálé expozici Paleontologie a mineralogie.

2. 9. Archeologická

Přírodní kotlina s městečkem Železnice je nejsevernější částí Jičínska osídlenou téměř v celém pravěku, raného i vrcholného středověku. V místech byla z náhodných nálezů a několika výkopů na místech s archeologickými objekty shromážděna a do současnosti zachována archeologická sbírka obsahující množství nálezů různé výpovědní hodnoty.

Mikroregion Železnice je krajinou plochy přibližně 3 x 2,5 km. Zaujímá katastrální území Železnice a jeho blízké okolí. Do oblasti archeologických nálezů spadají i okolní hrady – Bradlec, Kumburk a Brada. Některé nálezy pocházejí z oblasti Českého ráje.

Archeologická podsíbírka se začala vytvářet zejména v období mezi oběma světovými válkami 20. století. Po druhé světové válce spravoval a evidoval tyto sbírky místní rodák Václav Vojtíšek, který zaznamenal (často přímo na předmět) místo a rok nálezu, někdy i jméno nálezce předmětu. Nejčastějšími dárci byli místní obyvatelé, jako např. Václav Šťastný, Václav Kozák, Antonín Hoch, pan Špůr, Dr. J. Macháček, Adolf Vích, František Rieger, František Brož a Josef Brož. Jediný archeologický výzkum v Železnici provedl Vít Vokolek v souvislosti se stavbou kravína v roce 1960. Při skrývcích byly v roce 1955 narušeny jámy sídliště kultury lužické. Tato podsíbírka byla zpracována v letech 1986 - 1988 PhDr. Evou Ulrychovou, k nálezům byly postupně doplněny a ověřeny všechny zachované a zjištěné nálezy včetně lokalizace pomístních názvů.

Podsíbírka obsahuje běžné nálezy keramiky, skla, kamenných a železných nástrojů a předmětů z období od neolitu 6000 let př. n. l. až po vrcholný středověk. Sbírka obsahuje 1 700 kusů archeologických nálezů. Nová expozice se buduje.

3. 10. Historická - historie válek, cechy, divadlo, spolky

Sbírka zachycuje období od bývalého Rakouska – Uherska po 90. léta 21. století. Většinou se jedná o sbírkové předměty z regionu Železnicka, ale i několik předmětů i z jiných částí Československa.

Obsahuje např. čáky rakouských důstojníků, pruské přilby, prapor Spolku vojenských vysloužilců z roku 1875, různé předměty téhož spolku, četné nálezy z bojiště či věnec z roku 1866, truhla z napoleonských válek, truhly ze světových válek, okované cepy a halapartna z let 1640 až 1787. Další předměty 1. a 2. světové války. Historické předměty divadla (loutky), cechů, historie spolků – Sokola, hasičů, vojenských vysloužilců, divadelní spolek Vojan a Podhořan. Tato podsbírka se stále doplňuje a nyní sčítá okolo 1000 předmětů.

Součástí podsbírky historické jsou vzácné dochované cechovní exempláře velkého celku cechovních sbírkových předmětů. Takto velká sbírka dochovaných cechovních předmětů patří k výjimečným v českých muzeích. Soubor výrazně dokumentuje historický vývoj, soudržnost, hrdost i bohatství cechů v Železnici a okolí. Většina předmětů se vystavuje v expozici Cechy v Železnici.

Předměty z války 1866 jsou vystaveny v expozici Válka 29. 6. 1866. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích.

4. 11. Etnografická – nádobí, nábytek, oděvy, řemesla, různé předměty

Podsbírka zahrnuje předměty používané našimi předky v období od 16. století do 20. století k vaření, stolování, odívání, vybavení obytných prostor, předměty k vykonávání různých řemesel. Např. malované skříně a truhly, keramické, skleněné nebo porcelánové nádoby, kroje, běžné oblečení, vyšívání dečky, vzácný baldachýn z lůžka Albrechta z Valdštejna ze 17. století, vrata z kartuziánského kláštera ve Valdicích (dnes kriminál), záklopová prkna z 18. století, nástroje z 1. pol. 19. st. aj. Většinou se jedná o předměty z regionu Železnicka a jejího okolí, dále Mladá Boleslav a Podkrkonoší. Podsbírka obsahuje okolo 2000 předmětů.

Předměty z etnografické podsbírky jsou vystaveny v expozici T.F. Šimon, F. Zikmund, v Lidovém bydlení, roubené chalupě a v Kupeckém krámku. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích muzea.

5. 13. Numizmatická

Zahrnuje území Rakouska – Uherska, Československa, Německa, Maďarska, Ruska, Srbska, Jugoslávie, Francie, Itálie, město Železnice. Nejstarší sbírkové předměty pocházejí z 18. stol., převážná většina pak z 19. - 20. stol., jedná se o

kovové mince, papírové bankovky, medaile a odznaky. Podsbírka má okolo 2000 předmětů a stále se doplňuje.

Uložena v depozitáři.

6. 15. Výtvarné umění – obrazy, sochy, náboženské předměty, plastiky, fotografie

Dokumentuje území převážně Čech, T. F. Šimon rodák ze Železnice maloval obrazy z celého světa, které jsou zahrnuty ve sbírce. Časové období od 18. století po současnost. Podsbírka obsahuje ilustrace, studie, grafické cykly, tisky z původních štočků, podmalby na skle, fotografie. Tematické zaměření - krajiny, studie, portréty, zátiší, náboženské motivy. Technika zpracování sbírkových předmětů – malba, kresba, grafické techniky a další. K nejvýznamnějším autorům, kteří mají vztah k regionu je akad.mal. T. F. Šimon, akad. mal. F. Zikmund, akad.mal. V. Černý, A. Chmelík, J. Endrys, akad. mal. F. Kaván, K. Loiebscher, P. Šimon, V. Mužíček V. Týma aj. Unikátní sbírku jarmarečních písní a podmalby na skle. Podsbírka má okolo 600 předmětů.

Předměty z podsbírky Výtvarného umění jsou vystaveny v expozici T. F. Šimon, F. Zikmund, A. Chmelík, V. Černý v Lidovém bydlení, roubené chalupě a v Kupeckém krámku. Ostatní předměty jsou uloženy v depozitářích a archivu muzea.

7. Písemnosti a tisky

Sbírkové předměty tvoří převážně domovní listy, diplomy, vysvědčení nebo korespondence vztahující se k místním malířům, T. F. Šimon, F. Zikmund, A. Chmelík, F. Kaván V. Černý a dalším osobnostem a spolkům města Železnice a jejího okolí. Muzejní archiv sčítá okolo 1700 knih již od 16. století. Písemnosti a tisky jsou uloženy v archivu muzea.

III. Výstavní a edukační činnost

Stálé expozice

Návštěvnost

Vlastivědné muzeum v Železnici nabízí návštěvníkům 11 stálých expozic zaměřených na prezentaci regionální historie. Některé slouží k výchovně vzdělávacím programům. Zdarma do muzea má přístup místní Masarykova základní škola (devítiletá) a mateřská škola v Železnici, navštěvují nás další školy z okolí a školy v přírodě. Volný vstup do muzea s průvodcem je vždy na Mezinárodní den muzeí (MDM). Některé expozice jsou volně přístupné při pořádání tradiční akce Muzejní den, Mezinárodní den archeologie, při pořádání vernisáží, besed a koncertů. Roubená chalupa je volně přístupná na vánoce, MDM, Muzejní noc.

Paleontologie a mineralogie

Návštěvník si může prohlédnout zkameněliny a fosilie z oblasti flóry – kmínky přesliček a plavuní, větvičky jehličnanů, olistění kapradovitých rostlin a fauny – ryby, hmyz, stopy po lezení a plavání ryb a obojživelníků. V expozici je vystavena část amonita, která patří největšímu nalezenému amonitu v celé ČR.

Zachovány jsou také čeřiny, bahenní praskliny, odtokové rýhy nebo otisky dešťových kapek. Uloženy jsou mělkého křídového moře – loděnky a gigantičtí amoniti (až 1 m v průměru), bohatá společenstva mlžů a plžů, ježovek, mořských červů, atd. Permské bazalty obsahující – acháty, chalcedony, polohy jaspisů, ametysty, křišťály a další minerály. Všechny tyto nálezy pocházejí z našeho regionu. Na zdi jsou dva kousky hlavonožce a je domalován do původní velikosti. Součástí expozice je brus na polodrahokamy z počátku 19. století.



Školní třída z konce 19. a počátku 20. století

Vybavení školní třídy je ukázkou vyučování z konce 19. a počátku 20. století, zde se návštěvník dozví o historii školství v Železnici, prohlédne si kopie starých vysvědčení od první pol. 19. století, návod na přípravu inkoustu aj.



Cechy v Železnici

Prvotní informace o zdejších řemeslech a řemeslnících pochází z 16. století, dokládá to cechovní listina z roku 1597, která je uložena v OA Jičín. Návštěvník si v expozici může prohlédnout předměty všech šesti cechů, které kdysi působily v Železnici. Prostřednictvím průvodce se dozví i o jejich historii. Zachovány jsou i pečeti železnických cechů s daty 1597 a 1782, která patří k nejstarším na Jičínsku. Vystaveny jsou pohřební štíty malované a tepané, praporce všech šesti cechů, cechovní pokladnice, ferule, nádoba na pečtní vosk, schránka na pečeť, kopie výučních listů tovaryšů, cechovní skříň s původním zápisem z roku 1768, cechovní svícny

nebo cechovní pohřební kříže s nápisy jmen prvních a druhých cechmistrů včetně dat. Jedná se o velký soubor vzácných dochovaných cechovních předmětů, který patří k výjimečným v českých muzeích. Jednou z rarit minimálně Východočeského kraje, která je součástí muzejní sbírky, je vývěsní malovaný cechovní oltář cechu tkalcovského z počátku 18. století, výška oltáře jsou 3 m.



Lidové bydlení

Expozice představuje různé předměty denní potřeby našich předků, lomenicová prkna ze štítů chalup ze Železnice a okolí, malované skříně atd.



Válka 1866 u Železnice

Expozice poskytuje návštěvníkům základní informace o průběhu prusko-rakouské války a bitvy u Jičina (Železnice). Vystaveny jsou trojrozměrné předměty obou válčících stran z bitvy u Jičina (Železnice) 29. června 1866. Jedná se o čáky, přilby, zbraně a další nálezy z bojiště. Součástí výstavy je prapor Spolku vojenských vysloužilců z roku 1875, mapa bojiště a fotografie pomníků. Nyní tyto prostory procházejí rekonstrukcí.



Kupecký krám

Zde si návštěvníci mohou prohlédnout původní vybavení krámu s regály a pultem z roku 1816. Ukázka předmětů denní potřeby našich předků, řemeslné nástroje z 19. a 20. století a funkční orchestrion.



František Zikmund

Akademický malíř, rodák ze Železnice (1893 – 1955). V expozici můžeme vidět nábytek z malířova atelieru, jeho osobní předměty a obrazy – akvarely a olejomalby.



Tavík František Šimon

Akademický malíř a grafik, rodák ze Železnice (1877 – 1942). Expozice je ukázkou malířova děl, olejomalby a grafické práce z cest po celém světě, vlastní autoportrét, jeho poslední dvě díla (olejomalby) a korespondence. T.F.Šimon je spoluzakladatelem spolku výtvarných umění Hollar. Místnost je vybavena nábytkem a velkým počtem skla a porcelánu, které darovali muzeu obyvatelé našeho městečka.



Věnceslav Černý

Akademický malíř a ilustrátor, 27. 1. 1865 ve Starých Benátkách, zemřel 15. 4. 1936 v Mladé Boleslavi a byl pohřben v Železnici. Od roku 1903 **střídavě žil v Železnici a v Mladé Boleslavi**. Zejména však pobyt a působení v Železnici se staly v jeho životě významnou rolí. Zhotovil loutkové divadélko s bohatým dekoračním vybavením. Některé loutky a vybavení divadélka jsou vystaveny v expozici. Ilustroval Staré pověsti české. Byl spoluzakladatelem uměleckého spolku Mánes. V depozitáři jsou uloženy kulisy, které maloval pro místní ochotnické divadlo.



Antonín Chmelík

Vyučil se jako knihař, celý život amatérsky maloval. Narodil se ve Žďáru pod Kumburkem 5. 2. 1924 a zemřel v Praze 29. 5. 1995. Říká se o něm „malíř našeho kraje“. V expozici si návštěvník prohlédne jeho perokresby, akvarely, oleje. Měl jedinečnou zásluhu na zdokumentování architektury místních roubených chalup té doby.



Archeologie – Od pravěku po vrcholný středověk na Železnícku

Nová archeologická expozice seznámí návštěvníky s osídlením Železnicka od pravěku po vrcholný středověk. Expozice je koncipována tak, aby oslovila i dětské návštěvníky. Nové uzavřené vitríny představuje okolo 400 kusů originálních archeologických nálezů, nalezených v katastru Železnice a jejího blízkého okolí. Repliky a rekonstrukce jednotlivých předmětů pro přiblížení jejich podoby v dobách, kdy je lidé používali, umožní návštěvníkům zkoumání prehistorie hmatem. Součástí expozice jsou texty a obrázky.



Roubená chalupa

V roce 2018 prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Hodnotná stavba lidové architektury z počátku 19. století, je památkově chráněná (17673/6-1449). Doklad podoby starší zástavby města. Interiér se skládá ze čtyř místností vybavených nábytkem, nástroji a nádobím

od konce 18. století. Návštěvník se dozví, jak se žilo v dávných dobách. Je zde zachovaná černá kuchyně

s nádobím z konce 17. století, malované skříně pojizerského stylu, funkční tkalcovský stav.

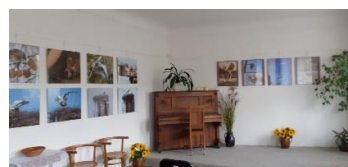
Řemeslo si může i sám vyzkoušet. Lámání lnu na chrastače, vochlování na vochli, předení na kolovrátku nebo tkaní na tkalcovském stavu.

Roubená chalupa s přístavbou slouží k edukačním programům. Jak se žilo dříve nebo Zpracování lnu a vlny.



Galerie T. F. Šimona

Jde o dva výstavní sály, kde jsou pravidelně obměňovány výstavy místních, mimo regionálních, ale i zahraničních umělců. Pravidelně je doplňují četné doprovodné programy, koncerty, divadlo, přednášky. Další oblíbené akce pro veřejnost např. Muzejní den, Mezinárodní den muzeí, Den otevřených ateliérů, vánoce, velikonoce právě v těchto dnech je do galerie vstup zdarma.



Výstavy

Od začátku roku až do 4. 6. 2021 bylo muzeum z důvodu špatné epidemiologické situace a nařízení vlády uzavřeno.

5. 6. – 25. 7. 2021

„Drátované radosti“

Martina Hradecká a Blanka Myšková

Na výstavě byly k vidění drátované skleněné ozdoby, svícny, vázy, dekorační předměty, drátovanou keramiku, ozdoby z drátu, zápichy a drátované šperky.



1. 7. – 30. 9. 2021

Práce žáků Masarykovy ZŠ v Železnici, které vytvořili v době distanční výuky.



1. 8. – 1. 10. 2021

Obrazy Danuše Svobodové, keramika Zlatky Pokorné a plastiky Aranky Novotné.

Výstava obrazů různých malířských technik, keramických domečků a soch andělů a plastických dekorací.



6. 10. – 19. 11. 2021

„Střípky živé přírody“

Autorská výstava fotografií zvířátek a ptáčků z jednoho dvorku a města Železnice JUDr. Čestmíra Junga.

O výstavu projeví velký zájem žáci ZŠ a MŠ.



26. 11. 2021 – 14. 1. 2022

„Betlémy z Třebechovického muzea a jeden pohyblivý ze soukromé sbírky“

Akce

Jelikož návštěvníci nemohli navštívit naše muzeum, vymysleli jsme si pro ně „Velikonoční stezku s tajenkou a omalovánkami“. Vyzvali jsme radnici, knihovnu a další ve městě, k vyzdobení dveří nebo oken velikonočními dekoracemi. Potom si stačilo vyzvednout leták s připravenými otázkami a tajenkou. Odměnou byly omalovánky a správně vylustěná tajenka. Tento nápad měl velký úspěch.



21. 8. 2021

TRIANGL FEST.21

Festival hudby pohody a třech krásných míst v Železnici.

Festival se konal na nádvoří muzea, na vinici Café Teras a v kostele sv. Jiljí.

Muzeum bylo pro veřejnost otevřeno. Návštěvníci si mohli prohlédnout výstavu nebo naše expozice.



26. 11. 2021

„ADVENT V ŽELEZNICI“

Na náměstí u stroměčku zahrají a zpívají žáci ZŠ ze Železnice, průvodem se světylky se dojde ke kostelu sv. Jiljí, kde bude účinkovat pěvecký soubor Bořivoj

z Lomnice nad Popelkou. V muzeu bude volně přístupná vánoční výstava betlémů. Doplněno vánočním jarmarkem. – Tak takto měl vypadat letošní advent v Železnici. Bohužel ze dne na den nařízením vlády byly všechny vánoční trhy zrušeny. Pro návštěvníky byla přístupná pouze výstava betlémů u nás v muzeu.



24. 12. – 31. 12. 2020 VÁNOČNÍ A PŘEDVÁNOČNÍ ČAS V MUZEU

Předávání Betlémského světla v odpoledních hodinách Štědrého dne. Volně přístupná vánoční výstava.

Srdčně vás zveme na vánoční výstavu

Betlémy z Trebechovického muzea

a jeden pohyblivý ze soukromé sbírky

26. listopadu 2021 – 14. ledna 2022

Vlastivědné muzeum v Železnici

Otevírací doba:	Vánoční otevírací doba:
od 7. 12. – 22. 12. 2021 a od 5. 1. – 14. 1. 2022	pátek 24. 12. 13.00 – 14.00
úterá – pátek 9.00 – 11.30 13.00 – 16.30	průvodství Betlémského světla
pátek 26. 12. 13.00 – 19.00 ADVENT v Železnici	ročník 26. 12. 13.00 – 17.00
	vřeska 29. 12. 13.00 – 17.00
	pátek 31. 12. 13.00 – 17.00

Tel.: +420 732 836 309 muzeum@zeleznicke.net <https://muzeumzeleznicke.wdki.cz/>



Besedy a přednášky

24. 6. 2021

„155. výročí bitvy u Jičína – Železnice“

Uctění památky padlých z 29. června 1866 položením věnce u pamá



4. 11. 2021

„Mince v českých dějinách“

Přednáška formou komentovaných obrázků českých mincí používaných na českém území od poloviny 10. století do zavedení papírových platidel v závěru 18. století. Přednáší PhDr. Eva Ulrychová.

11. 11. 2021

„Co a kde nosila rakouská armáda“

Přednáška odpoví na otázky, co měl voják pod uniformou nebo co vše bylo ukryté v patrontašce nebo v „teletě“, které měl voják na zádech. Přednáší Petr Lazurko.



25. 11.

„Jací byli? Jak vypadali?“

Přednáška k výsledkům antropologického výzkumu pozůstatků významných českých knížat a králů a slavných osobností českých dějin z 10. - 17. století. Přednáší PhDr. Eva Ulrychová.

Koncerty

10. 12. 2021

„Adventní koncert“

Zazpívala Tereza Vaňková a na klavír doprovodil Mark UnHoly.



17. 12. 2021

„Adventní koncert II.“

Lidové koledy zahraje a zazpívá hudební soubor Fidle.

Z důvodu onemocnění některých členů souboru, byl tento koncert zrušen.

24. 12. 2021

Štědrý den v muzeu a rozdávání Betlémského světla

Jako každým rokem mají návštěvníci na Štědrý den možnost si zdarma prohlédnout vánoční výstavu v muzeu. U roubené chaloupky paní Jungová se svou dcerou Kačenkou připalovali přicházejícím Betlémské světlo.

BETLÉMSKÉ SVĚTLO / 24.12. 2021

Symbol míru, porozumění a naděje připutuje do Železnice i letos!



Budete si ho moci připálit v betlémě u roubenky Vlastivědného muzea v Železnici na Štědrý den od 13 do 14 hodin.

Přineste si lucernu nebo svíčku chráněnou před větrem.

Prosíme, dodržujte při setkání rozestupy a platná hygienická opatření!

Děkujeme partnerům a sponzorům:



Natáčení filmu

V květnu do Železnice přijeli filmaři natáčet nový film „Láska na špičkách“. Natáčelo se až do června. Naše muzeum poskytlo své prostory k natočení několik scén.



IV. Prezentační a publikační činnost

Propagace muzea

Přesto, že od počátku roku nebylo možné muzeum otevřít pro veřejnost, i přesto jsme muzeum jako instituci publikovali v různých médiích, jako např. v KAMu, Lomnických turistických novinách, Kulturním měsíčníku města Lomnice nad Popelkou, Dobré zprávy z Českého ráje a okolí, Prochorovin a dalších. Některé akce prezentujeme v Hitrádiu Černá Hora. Také byly odvysílány rozhovory v rádiu Český rozhlas s Ladkou Wildovou. Ve spolupráci s Městem Železnice se informace o našich činnostech dostávají do rodin díky mobilnímu rozhlasu a Zpravodaji, který vychází šestkrát do roka a je doručován do každé domácnosti ve městě i přidružených obcí. Hojně využíváme internet – webové stránky Novin Jičínska, KAM, turistický portál Královéhradeckého kraje, turistický portál Český ráj. Webové stránky muzea se při každé nové akci aktualizují společně s facebookem, který oslovil velkou část střední a mladší generace. Nechybí ani propagace pomocí plakátů a letáků, jak na místních plakátovacích plochách, tak i v okolních obcích.

Badatelské služby

Zpracování fotodokumentace archeologických exponátů pro připravovanou publikaci o archeologických průzkumech a nálezích na Železnicku. Publikaci zpracovala paní PhDr. Eva Ulrychová a fotodokumentaci Simona Hrabalová. Letos na jaře vyšla v tisku a je k dispozici pro širokou veřejnost.

Každým rokem se na nás obrací veřejnost s badatelskými dotazy na téma – domy

v Železnici a okolí, kostel, konkrétní jména různých rodáků (řemeslníků, malířů atd.).

Letos byl zpracován ve spolupráci s muzeem stavebně historický průzkum na budovu muzea č. p. 181

Vlastní badatelská činnost

Navázána spolupráce s panem Vratislavem Charvát, který jako malé dítě navštěvoval místní lázně z důvodu prodělané dětské mozkové obrny. Pan Charvát se nabídl vypracovat historii místních lázní. Společně připravujeme místopis pro město Železnici. Bádání v našem archívu, Okresním archívu v Jičíně, Oblastní archív v Zámrsku a Praze. Katastrální úřad Jičín. Řešitel – Simona Hrabalová, Vratislav Charvát

Spolupráce s jinými organizacemi

Muzeum spolupracuje s místním podnikatelem panem Radkem Řehákem pořádající různé kulturní aktivity v kavárně Café Terasy na vinici. Spolupráce spočívá hlavně na přípravách při pořádání Hudebního železnického léta. ŽHL ukončuje festivalem Triangl. Podílíme se na organizaci festivalu – při normální epidemiologické situaci je součástí programu muzeum, roubená chalupa a nádvoří.

Spolupracujeme s Římskokatolickou farností v Železnici.

S Okresním archívem Jičín. Spolupracovníci archívu nám vypomáhají sepsovat archivní dokumenty v našem archívu.

Spolupráce se Střední školou cestovního ruchu v Lomnici nad Popelkou, studenti k nám chodí na praxi.

Spolupráce se Sdružením Český ráj Turnov na projektu Za pověstmi Českého ráje. Muzeum je jedno z výletních míst v Cestovníku, kdy při

zakoupení vstupenky získá návštěvník razítko skřítky.

Spolupráce se Sdružením historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Hlavně v propagaci muzea.

Exkurze - Ústav geologie a paleontologie PŘK UK s odborným doprovodem panem doc.RNRr. Martinem Košťákem, Ph.D. uskutečnili exkurzi do naší expozice Paleontologie, skupina 19 osob.

Vzdělávací činnost

Účast na konferencích v rámci sdružení SHMSCM nebo AMG ČR – účast Simona Hrabalová. V letošním roce z důvodu epidemie, konference byly prezentovány pouze on line.

Simona Hrabalová – zapsána do Základního kurzu Školy muzejní propedeutiky v Praze od října 2021. Absolventka získá základní přehled o co nejširší škále problematiky muzejní profese v podmínkách ČR a v kontextu současných trendů evropského muzejnictví.

V. Ekonomická část

Fyzický počet zaměstnanců 2

Hrabalová Simona

správce sbírky Vlastivědného muzea v Železnici, edukační činnost, průvodkyně

6 hodinový úvazek

Aranka Novotná

galeristka Galerie T. F. Šimona, průvodkyně

5 hodinový úvazek

Veškeré účetní úkony provádí zřizovatel - Město Železnice, Náměstí Svobody č. 1, 507 13 Železnice

Příjmy muzea za rok 2021

33 477,- Kč

Za rok 2021:

788 000,- Kč

Počet dnů, kdy bylo muzeum otevřeno pro veřejnost 116

Počet dnů, kdy bylo muzeum zavřené, ale na zazvonění byl muzejní pracovník k dispozici 12

Počet dnů, kdy byl vstup do muzea zdarma nebo dobrovolný 5

Návštěvnost webových stránek - <https://muzeumzeleznice.webk.cz/> 3193

Návštěvnost webových stránek - <https://stopy-starych-casu4.webnode.cz/> 11940

Sledovanost <https://www.facebook.com/muzeumzeleznice/> 27 352

Dokument na YouTube - 100 let muzea 1917 – 2017 248

Počet návštěvníků muzea celkem 2021 1297

VI. Evidence

Sbírková evidence je dvoustupňová – chronologická a systematická. Evidenční záznamy v chronologické evidenci jsou uloženy odděleně od záznamů v systematické evidenci.

Chronologická evidence (I. stupeň)

V rámci chronologické evidence bylo v roce 2021 zapsáno 181 přírůstkových čísel. Z toho do Etnografické podsbírky 73 přírůstkových čísel, do Historické podsbírky 3 přírůstkových čísel, do Numizmatické podsbírky 71 přírůstkových čísel. Archeologické podsbírky 1 přírůstkové číslo, Různé 33 přírůstkových čísel.

Systematická evidence (II. stupeň)

V rámci systematické evidence bylo v roce 2021 zpracováno celkem 396 evidenčních čísel. V Etnografické sbírce 288 evidenčních čísel, v Historické podsbírce 3 evidenční číslo, v Numizmatické podsbírce 71 evidenčních čísel, Archeologické podsbírky 1 evidenční číslo, Různé 33 evidenčních čísel.

Zápůjčky jiným organizacím

Předměty zapůjčeny od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2023 (12. 11. 2018 byla smlouva prodloužena na dalších 5 let) do věznice Valdice – ČR Vězeňská služba ČR – Věznice Valdice zast. ředitelem plk. Mgr. Jiřím Machem.

Vrata od Kartuziánského kláštera (2 křídla)	R 81/1 až 81/2	1/08	2 ks
Dřevěná jednokřídllová vrata s obloukem	R 82	102/08	1ks
Obraz – Poslední večeře Páně	O 139	92/89	1ks
Obraz – Uzdravení dcery Jairovy	O 138	90/89	1ks
Místní radnice si zapůjčila obraz s rámem od 24. 5. 2021 do 31. 12. 2026			
Obraz s rámem	O 149/1 až 149/2	91/89	2 ks

Výpůjčky

Regionální muzeum a galerie v Jičíně, smlouva o výpůjčce č. 6/2017 vypůjčeno:

Od 19. 04. 2017 – 31. 12. 2021 (prodlouženo na dalších 5 let) tyto předměty:

Školní lavice pro dva žáky	MGI/002-05-10/199002	
1ks		
Lavice pro výuku jednoho dítěte	MGE/002-05-10/200002	E290/VII
1ks		

VII. Ochrana sbírek a konzervování

Konzervování

V průběhu roku probíhá pravidelná kontrola klimatických podmínek v prostorách stálých expozic, depozitářů a archívu. Dochází k pravidelnému úklidu těchto všech prostor. Sledován je stav předmětů v expozicích i v depozitáři. V případě napadení škůdců, sbírky ošetříme, popřípadě se zavolá profesionální firma k desinsekci a deratizaci.

Vzhledem nastávající rekonstrukci zadního traktu budovy muzea, budou čtyři expozice přestavěny a přizpůsobeny moderním podmínkám dnešní doby. Jedná se o expozici Bitva 1866, Cechy v Železnici, Lidové bydlení a Akadem. malíř Tavík František Šimon. V roce 2020 jsme požádali o dotaci z dotačního programu Královéhradeckého kraje – Podpora činnosti muzeí a galerií na restaurátorský záměr na 7 kusů vzácných cechovních pohřebních štítů. Cena restaurátorského záměru byla 153 870,- Kč získaná podpora 93 000,- Kč.



Před



Po

Ochrana sbírek

Objekt muzea je chráněn elektronickým zabezpečovacím systémem firmy VIDOCQ s.r.o. Elektronický zabezpečovací systém byl v roce 2018 rozšířen do expozic paleontologie a školní třídy. Pravidelně je kontrolován techniky firmy JIMI CZ.

Oprava muzejní budovy č. p. 181

V letošním roce se podařilo konečně po neúspěšných výběrových řízeních vybrat kvalitní dodavatelskou firmu a provést první etapu statického zajištění budovy muzea, která je nemovitou kulturní památkou. Vznikaly stále nové statické trhliny, které se zvětšovaly, docházelo k odpadávání omítek, některé expozice musely být přestěhovány. Trhliny byly způsobeny poklesem základů budovy i špatným odvodněním objektu. Proto došlo letos k podchycení a zesílení základů obvodové zdi i základů pilířů arkád, odkanalizování okapních svodů a k opravě střechy hospodářského křídla, která byla v téměř havarijním stavu. Celo akce stála 3 292 791 Kč, z toho dotace od Královéhradeckého kraje činila 425 tis Kč a z Programu regenerace MPZ od Ministerstva kultury ČR 441 tis. Kč.

VIII. Závěr

V roce 2022 budeme opět pokračovat v evidenci starého sbírkového fondu do programu elektronické evidence a následně do CESu. V letošním roce jsme zakoupili licenci na nový evidenční software NESTOS k evidenci muzejních sbírek. Hlavním cílem muzejní činnosti je prezentace našich sbírek a neustálé připomínání naší historie široké veřejnosti a to již od těch nejmenších. Nadále sběrem nebo koupí rozšiřujeme naši sbírku.

Pokud se podaří získat dotaci z dotačního programu Královéhradeckého kraje – Kultura a památková péče – Podpora činností muzeí a galerií, zadáme restaurátorům další cechovní předmět a tím je cechovní korouhev cechu tkalcovského a mezulánického, který si cech nechal vyrobit v roce 1816. Prapor (korouhev) po zrestaurování bude vystaven v nové expozici Čechy v Železnici. Do expozice přibudou předměty, dosud uložené v depozitářích muzea. Například cechovní skříň s původním zápisem z roku 1768 nebo kovové zdobené cechovní kříže se jmény prvních a druhých cechmistrů nebo ojedinělý cechovní domovní oltář cechu tkalcovského a jiné předměty uložené v depozitáři.

V roce 2022 se bude pokračovat v sanaci budovy muzea, nyní probíhají dokončovací práce na sanaci budovy. Je vyhotoven stavebně historický průzkum budovy, naskenovaná 3d projektová dokumentace.

Pokračovat budeme v prezentační a publikační činnosti. Získávat nové kontakty pro zviditelnění muzea a galerie. Příštím rokem by mohla být dokončena publikace místopisu města Železnice. Muzeum budeme nadále spravovat minimálně tak jako doposud, snažit se modernizovat nejen stálé expozice, ale i ostatní prostory, které jsou součástí muzea. Získávat, shromažďovat, trvale uchovávat sbírky našeho regionu pro další generace a důstojně je prezentovat. Jelikož naše instituce má funkci vzdělávací, budeme pokračovat ve vytváření dalších edukačních programů, jak pro děti, tak i pro širokou veřejnost.

Plán na rok 2022 - připravujeme šest výstav – první výstava se zaměří na 150. výročí od založení prvního divadelního spolku v Železnici, vystaveny budou předměty a fotografie ze sbírky našeho muzea.

Jana Jarkovská bude vystavovat výrobky z šustí a své obrazy okolo velikonoc. Po té bude vystavovat dřevořezby Jarmila Haldová – Čeští panovníci a jejich manželky. Bob Hochman známý malíř obrazů bude vystavovat svá díla během letních prázdnin. Na podzim bude vystavovat místní základní škola práce svých žáků a poslední výstava v roce je jako vždy vánoční.

V únoru organizujeme ve spolupráci s kavárnou Cafe Terasy ze Železnice Masopustní průvod se zakončením porážky kobyly u nás na nádvoří muzea. Koncem srpna pořádáme také ve spolupráci s Café Terasy folkový celodenní festival Triangl IV. ročník.

Další tradiční akce je Muzejní den, Muzejní noc, koncem roku Zahájení adventu v Železnici, Vánoce v muzeu s možností připálení Betlémského světla.

Dále připravujeme koncerty, besedy, přednášky a divadlo. Pro děti s rodiči připravujeme měsíční kurzy kreativního tvoření.

Doufáme, že nenastane stejný scénář jako počátkem tohoto roku a budeme moci uskutečnit naše plány.

Výroční zprávu zpracovala: Simona Hrabalová, správce sbírky,
Vlastivědné muzeum v Železnici